

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การมีประชากรที่มีคุณภาพนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา เช่น ประเทศไทย และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่ามนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุด สังคมจะพัฒนาไปได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพของคนในสังคมนั้น ๆ เป็นสำคัญ ในปัจจุบันจะพบว่าพฤติกรรมหลาย ๆ ประการของคนในสังคมไม่พัฒนาไปในแนวทางที่พึงประสงค์ พฤติกรรมดังกล่าวของคนในสังคมเป็นสิ่งสำคัญที่จะขัดขวางการพัฒนาของสังคม การพัฒนาคุณภาพของคนจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรกระทำควบคู่กันกับการพัฒนาสังคมในด้านอื่น ๆ (ถิตดาวลัย เกษมเนตร, 2539, หน้า 1) โดยเฉพาะอย่างยิ่งควมมีระเบียบวินัยของคนในชาติ ไม่มีประเทศใด หรือสังคมใดในโลกนี้ที่เจริญได้โดยคนในชาติไร้ระเบียบวินัย เพราะวินัยเปรียบเสมือนระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อควรยึดถือปฏิบัติอันดีงามอันนำมาซึ่งความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความเจริญรุ่งเรืองของสังคม สังคมใดที่มีวินัยจะมีแต่ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาดตา ความยุติธรรม และความสามัคคี อันจะนำไปสู่ความสำเร็จในกิจการงานทั้งปวง ในทางตรงกันข้ามสังคมที่ไม่มีวินัยย่อมมีแต่ความสกปรกกรงรัง การทุจริต การเห็นแก่ตัว การฉ้อฉลฉ้อโกง และความระส่ำระสาย อันจะนำไปสู่ความทุกข์และความเสื่อมในสังคม (เชิดพงษ์ ดิสุคนธ์, 2527, หน้า 21) ทั้งนี้ สอดคล้องกับคำกล่าวของ จรัส พรหมอยู่ (2519, หน้า 83) ที่ว่าวินัยยังเป็นการฝึกกาย วาจา ให้อยู่ในกรอบที่ดี เพื่อให้การอยู่ร่วมกันของสังคมส่วนรวมเป็นไปอย่างมีระเบียบเรียบร้อย

นอกจากนี้ วิจิตร ศรีสอ้าน (2520, หน้า 36) กล่าวว่า การเตรียมที่ดีที่สุดคือเตรียมเยาวชน โดยที่เยาวชนเป็นกำลังของชาติต้องได้รับการศึกษา ใฝ่เรียนใฝ่รู้ และพัฒนาดนให้มีค่าอยู่เสมออย่างต่อเนื่องทั้งในแง่ความรู้และคุณธรรมในสังคม ซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่มาอยู่รวมกันได้ก็โดยที่มีระเบียบแบบแผน มีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนชัดเจน และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันและการที่จะให้กิจการของสังคมประสบผลสำเร็จจะต้องกำหนดกฎเกณฑ์ แบบแผนที่เป็นปทัสถานและเป็นแนวทางในการปฏิบัติสำหรับควบคุมความประพฤติของสมาชิกในสังคมนั้น ๆ สิ่งที่เป็นและมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของสังคม ได้แก่ความสงบสุขและความก้าวหน้าของสังคม

การปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดขึ้นในจิตใจของเยาวชนด้านการมีวินัยในตนเองเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับประชาชนในทุกสังคม ไม่ว่าจะเป็นสังคมในระดับประเทศที่เจริญแล้วหรือในการพัฒนาของประเทศที่กำลังพัฒนาก็ตาม เพราะวินัยทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญ

ในการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย ดังนั้น จึงควรเสริมสร้างการมีวินัยในตนเองให้มากยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มพูนคุณภาพของประชากรอีกด้านหนึ่ง และจะสามารถลดปัญหาสังคมได้อีกด้วย การที่จะปลูกฝังให้บุคคลมีวินัยทางสังคมได้นั้นจะต้องปลูกฝังให้มีวินัยในตนเองเสียก่อน เพราะวินัยในตนเองเป็นพื้นฐานของการควบคุมตนเองให้มีวินัยทางสังคม ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการพัฒนาให้บุคคลเป็นผู้ที่มีระเบียบวินัยเป็นจุดหนึ่งของการพัฒนาประเทศ วินัยจึงถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นกับเยาวชน เพื่อการดำรงชีวิตที่เป็นสุขตลอดไป (ปริดา สุขประเสริฐ, 2533, หน้า 2)

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปตามแรงกระทบของสิ่งแวดล้อม และกระแสวัฒนธรรมข้ามชาติ การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างมาก วิถีชีวิตของสังคมไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม มีการย้ายถิ่นฐานจากชนบทเข้าสู่เมืองหลวงและเมืองใหญ่ ทำให้ประชากรหนาแน่นในเมืองหลวงและเมืองใหญ่ และมีการแข่งขันกันในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ สังคมเริ่มเห็นแก่ตัว ไม่น้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน มีปัญหาตามมาอีกมาก ที่สำคัญคือปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ และปัญหาการเล่นการพนัน พร้อมทั้งความเจริญทางเทคโนโลยีที่ได้ก้าวหน้าไปอย่างมากทำให้ข้อมูลข่าวสารไปถึงประชาชนได้อย่างรวดเร็ว ประกอบกับการมีอิสรภาพในการนำเสนอข่าวสารของผู้สื่อข่าว และการนำเสนอของรายการโทรทัศน์ รวมทั้งสื่ออินเทอร์เน็ตส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของคนในสังคมไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 1-2) จากภาพที่พบหรือปรากฏทางสื่อมวลชน เช่น ความไม่เป็นระเบียบ ความเอารัดเอาเปรียบ การมั่วเมาในอบายมุข ยาเสพติด อาชญากรรม และคอร์รัปชัน สิ่งเหล่านี้ล้วนสร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองและสังคมโดยรวมทั้งสิ้น ปัญหาเหล่านี้เกิดจากความเสื่อมถอยทางจิตใจ ขาดคุณธรรม จริยธรรม ที่ใช้ควบคุมพฤติกรรมให้ปฏิบัติอย่างถูกต้อง (สลาย ลากชูรัตน์, 2536, หน้า 23) รัฐบาลจึงได้มีพระราชบัญญัติปี พ.ศ. 2533 เป็นปีส่งเสริมวัฒนธรรมไทยโดยประกาศเชิญชวนให้พี่น้องชาวไทยร่วมใจปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ได้แก่ การพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ ประหยัด อุดมอม การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย การปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา ความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2537, หน้า 49)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศ ใ้ระดับสังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพด้านสังคมคุณภาพว่า ต้องยึดหลักความสมดุล ความพอดี สามารถสร้างคนทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะพึ่งตนเองได้ และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้มุ่งเน้นพัฒนาคน การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษา

หลังระดับประถมศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งวิชาการ และวิชาชีพที่เหมาะสม ความต้องการ ความสนใจ และความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจ และรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง และสังคม การมัธยมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาที่มีเด็กวัยรุ่นเข้าเรียนมากที่สุด ซึ่งมีเด็กอายุ 12-17 ปี เป็นส่วนใหญ่ และทิศทางการพัฒนาการศึกษา ระยะที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม และดำรงชีวิตแบบวิถีไทยอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีความสุข (กรมสามัญศึกษา, 2545, หน้า 5) จึงมีการพัฒนาการศึกษาที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลง และมุ่งสร้าง คุณค่าที่ดีในสังคมไทยเพื่อพัฒนาให้เข้าสู่สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพ โดยคนไทยทุกคนมีโอกาส และความเสมอภาคที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มตามศักยภาพเพื่อเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณธรรม มีความ รับผิดชอบ พร้อมด้วยจริยธรรม ครอบครัวมีความอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม มีภาวะผู้นำในทุกกระดับ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนในสังคมประชาธิปไตยและทำหน้าที่ของตนเอง ได้เต็มประสิทธิภาพ (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 46)

กรมสามัญศึกษาเป็นหน่วยงานของกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาใน ระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะหน่วยงานระดับ โรงเรียนจึงเป็นสถานที่สำคัญในการฝึกฝนให้นักเรียน มีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัย เพราะ โรงเรียนเป็นแบบจำลองบทบาทหน้าที่ของสมาชิกใน สังคมมาให้นักเรียนได้ฝึกฝนอบรมสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ที่มีวินัยในภายหน้า การสร้างระเบียบวินัย ให้แก่นักเรียนจะต้องปลูกฝังให้เกิดตั้งแต่เริ่มต้น และตลอดไปในช่วงที่เป็นนักเรียน โดยได้ รับความร่วมมือจากครูผู้สอนในทุกวิชา และการเอาใจใส่ของผู้บริหารสถานศึกษา ในการฝึกอบรม เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัยจะต้องอาศัยการชี้แจงและตกลงด้วยเหตุผล และนักเรียนยอมรับ ในข้อตกลงเหล่านั้น ในทางตรงกันข้ามถ้านักเรียนไม่ยอมรับและเห็นเป็นการบังคับนักเรียนอาจจะ ฝ่าฝืนระเบียบวินัยได้ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นปัจจัยในการพัฒนาคนและคนที่พัฒนาแล้วย่อมจะเป็น พื้นฐานที่จะพัฒนาทุกสิ่งทุกอย่างให้เจริญก้าวหน้า (ทวีเดช อร่ามเรือง, 2540, หน้า 17)

ในปัจจุบันจะเห็นว่านักเรียนมีปัญหาทางพฤติกรรมในทุกโรงเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึง ประสงค์ของสังคม พฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมที่ไม่อยู่ในวินัยซึ่งทำความลำบากใจให้กับ ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาซึ่งมีปัญหา ทางด้านวินัย ได้แก่ การไม่ตั้งใจเรียน การหนีโรงเรียน การแต่งกายผิดระเบียบ การรวมตัวเป็นแก๊ง การแสดงท่าทีที่ไม่เหมาะสมในสถานที่ต่าง ๆ การพกพาอาวุธ การยกพวกเข้าชกต่อยกัน ปัญหาทาง พฤติกรรมของนักเรียนนับวันจะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาซึ่ง เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต อาจทำให้เกิดอารมณ์รุนแรงและมีปัญหาในการปรับตัว เนื่องจาก พัฒนาการทางด้านร่างกาย การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน ทั้งเพื่อนเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศไม่ได้

ความล้มเหลวทางการเรียน การขาดความรักและความเข้าใจจากที่บ้าน (ทิวาวรรณ แสงพันธ์, 2542, หน้า 6)

เขตภาคตะวันออกประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก จังหวัดตราด จังหวัดระยอง และจังหวัดสระแก้ว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นจังหวัดที่มีความเจริญด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี อีกทั้งยังเป็นเมืองอุตสาหกรรม จึงทำให้มีคนอพยพย้ายถิ่นฐานมาทำมาหากินเป็นจำนวนมาก และหลากหลายอาชีพ ส่งผลกระทบให้มีการขยายตัวของสถานบริการ แหล่งบันเทิงและแหล่งมั่วสุมต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งอาจมีผลกระทบให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเด็กและเยาวชนในวัยเรียนให้หันเหไปในทางที่ไม่เหมาะสม และเป็นไปในทางเสื่อมเสียได้ง่าย เยาวชนที่เป็นนักเรียนในเขตภาคตะวันออกจึงอาจจะมีปัญหาด้านความประพฤติไปในทางที่สังคมไม่ยอมรับ มีการแต่งกายที่ผิดแปลกไปจากประเพณี วัฒนธรรม และขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ด้านต่าง ๆ

จากการสังเกตสภาพการดำรงชีวิตของผู้ปกครองนักเรียนโดยทั่วไปพบว่า ผู้ปกครองในเขตภาคตะวันออกส่วนมากต้องรีบออกไปทำงานแต่เช้าเพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัวและสนองค่านิยมสมัยใหม่โดยไม่คำนึงถึงจรรยาบรรณและจิตวิทยาที่พึงมีต่อเยาวชน ประกอบทั้ง ครู อาจารย์ส่วนหนึ่งถูกหมอบเมาด้วยความเจริญทางด้านวัตถุโดยสื่อมวลชนและทางสังคม เป็นเหตุให้ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ คุณธรรม จรรยาบรรณที่พึงกระทำ ผลจากสิ่งแวดล้อมดังกล่าวเป็นเหตุให้นักเรียนหรืออนาคตของชาติส่วนหนึ่งขาดคุณสมบัติการเป็นประชากรที่ดี ซึ่งเมื่อกล่าวถึงโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นบรรยากาศในโรงเรียน ตัวบุคลากร กิจกรรมการเรียนการสอน กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ก็มีส่งเสริมให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (วรรณ ถาไชย, 2545, หน้า 2) ขณะเดียวกันก็มีองค์ประกอบบางประการที่อาจทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียน อันอาจเป็นผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ขาดความรัก ความภูมิใจ เบื่อหน่ายการเรียน หนีเรียน หรือลาออกกลางคัน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนนักเรียนมีส่วนทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียน ประกอบทั้งกระบวนการเรียนการสอนมุ่งเน้นการท่องจำเพื่อการสอบมากกว่ามุ่งวิเคราะห์ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เด็กไทยจำนวนมากคิดไม่เป็น คุณธรรม จริยธรรม ในสังคมเสื่อมถอยลง กระบวนการเรียนการสอนไม่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณธรรมเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2532, หน้า 6)

จากรายงานผลการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ พบว่าฝ่ายวิชาการมีนักเรียนสอบไม่ผ่านเป็นจำนวนมาก และไม่สามารถจบหลักสูตรได้ ฝ่ายปกครองพบว่านักเรียนบางส่วนผิดวินัย ผิดระเบียบการแต่งกายของโรงเรียน พฤติกรรมไม่เหมาะสม ใช้สารเสพติด มาโรงเรียนสาย หนีเรียน ลักขโมย ทะเลาะวิวาท ฐัสาว ไม่ตั้งใจเรียน ทำลายทรัพย์สินสมบัติ ขาดคุณธรรมและจริยธรรมที่พึงมี ฝ่ายธุรการ

พบปัญหาการนำค่าลงทะเบียนเรียนลงทะเบียนสอบซ่อมไปใช้ในกิจการอื่น และจากการประชุม คณะครูอาจารย์ฝ่ายปกครองของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าทุกโรงเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน ไม่มีวินัยคล้าย ๆ กันเพียงแต่มีจำนวนมากน้อยไม่เท่ากัน ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากนักเรียนเองและครอบครัว ส่งผลทำให้นักเรียนมีความประพฤติที่ไม่มีวินัย ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมที่บ่งบอกถึงความถดถอยของคุณธรรม จริยธรรม เกี่ยวกับการมีวินัยในตนเอง ด้านความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความซื่อสัตย์ ความเป็นผู้นำ ความตั้งใจ และความอดทน จะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาการมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อนำผลที่ได้ไปสร้างกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น อีกทั้งจะเป็นผลดียิ่งในการพัฒนาระเบียบวินัย คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ในด้านพฤติกรรมรวม และด้านความประพฤติของนักเรียนโดยตรง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อเปรียบเทียบการมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจำแนกตามเพศ และอาชีพผู้ปกครอง
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยจำแนกตามเพศ และอาชีพผู้ปกครอง
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีวินัยในตนเอง กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
6. เพื่อศึกษาปัจจัยการมีวินัยในตนเองของนักเรียนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบกลุ่มพฤติกรรมที่แสดงออกถึง การมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษา อาจารย์แนะแนว และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก ให้ดียิ่งขึ้น

คำถามในการวิจัย

1. การมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก อยู่ในระดับใด
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก อยู่ในระดับคะแนนเฉลี่ยเท่าใด
3. นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก ที่มีเพศ และอาชีพผู้ปกครองต่างกัน จะมีการมีวินัยในตนเองต่างกันหรือไม่
4. นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก ที่มีเพศ และอาชีพผู้ปกครองต่างกัน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันหรือไม่
5. การมีวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหรือไม่ และมีความสัมพันธ์กันในทิศทางใด
6. การมีวินัยในตนเองสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก ได้หรือไม่

สมมติฐานในการวิจัย

1. นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก ที่มีเพศ และอาชีพผู้ปกครองต่างกัน มีวินัยในตนเองต่างกัน
2. นักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก ที่มีเพศ และอาชีพผู้ปกครองต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน
3. การมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออก ในทางบวก
4. การมีวินัยในตนเอง สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกได้

กรอบความคิดในการวิจัย

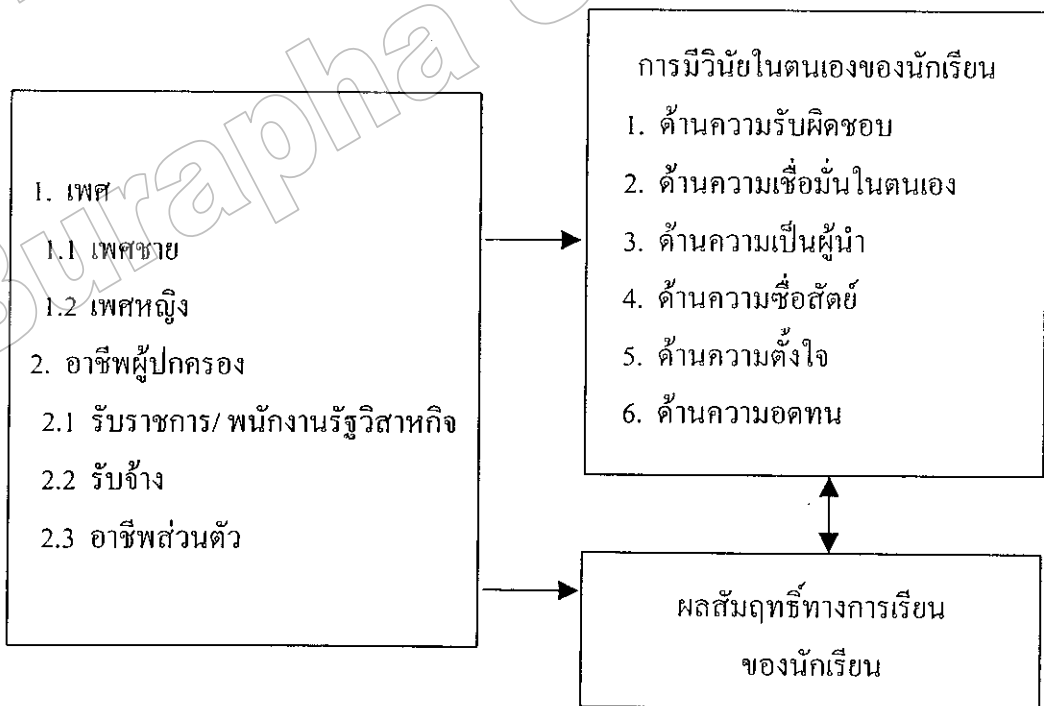
กรอบความคิดในการวิจัยผู้วิจัยได้อาศัยแนวความคิดและทฤษฎีพัฒนาการทาง จริยธรรม ของโคลเบอร์ก (อ้างถึงใน ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจณปัจจนีก, 2520, หน้า 45) และได้ผนวกแนวความคิดของ ดวงใจ เนตรโรจน์ (2527, หน้า 12) กาญจนา มีพลัง (2532, หน้า 9) และกัลยา สุวรรณรอด (2537, หน้า 9) ผู้ที่มีวินัยในตนเองมีคุณลักษณะ และพฤติกรรม 6 ด้านดังนี้

1. ด้านความรับผิดชอบ
2. ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ด้านความซื่อสัตย์
4. ด้านความเป็นผู้นำ
5. ด้านความตั้งใจ
6. ด้านความอดทน

เพื่อประสานแนวความคิดจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหาการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ใน 6 ด้านดังนี้

- 1.1 ด้านความรับผิดชอบ
- 1.2 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง
- 1.3 ด้านความเป็นผู้นำ
- 1.4 ด้านความซื่อสัตย์
- 1.5 ด้านความตั้งใจ
- 1.6 ด้านความอดทน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 39,740 คน
- 2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้จังหวัดที่ตั้งเป็นเกณฑ์ โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 380 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย

- 3.1.1 เพศ แบ่งเป็น เพศชาย และเพศหญิง
- 3.1.2 อาชีพผู้ปกครอง แบ่งเป็น 3 อาชีพ คือ อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ อาชีพรับจ้าง และอาชีพส่วนตัว โดยใช้เกณฑ์การแบ่งตามประเภทองค์กร

3.2 ตัวแปรตาม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

3.2.1 การมีวินัยในตนเอง ได้แก่

- 3.2.1.1 ด้านความรับผิดชอบ
- 3.2.1.2 ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง
- 3.2.1.3 ด้านความเป็นผู้นำ
- 3.2.1.4 ด้านความซื่อสัตย์
- 3.2.1.5 ด้านความตั้งใจ

3.2.1.6 ด้านความอดทน

3.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีวินัยในตนเอง หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่สามารถควบคุมอารมณ์ และพฤติกรรมของตนให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังไว้ แต่ทั้งนี้จะต้องไม่กระทำการใดๆ อันเป็นผลให้เกิดความยุ่งยากแก่ตนในอนาคต และจะต้องเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญแก่ตนและผู้อื่นโดยไม่ขัดต่อระเบียบของสังคมและไม่ขัดกับสิทธิของผู้อื่น ผู้ที่มีวินัยในตนเองมีคุณลักษณะ และพฤติกรรมดังต่อไปนี้ คือ ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความเป็นผู้นำ ความซื่อสัตย์ ความตั้งใจ และความอดทน

1.1 ความรับผิดชอบ หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในลักษณะของการมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ มีความละเอียดรอบคอบ ตรงต่อเวลา ไม่ละเลยทอดทิ้งหรือหลีกเลี่ยงการงานนั้น มีความพากเพียรพยายามปรารถนาที่จะทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ดีที่สุด ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติงานของตน ทั้งในด้านดีและไม่ดี ตลอดจนติดตามผลงานที่ได้ทำไว้แล้วเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้เป็นผลสำเร็จ

1.2 ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในลักษณะของการตัดสินใจในสิ่งที่ตนเองเห็นว่าถูก กล้าแสดงออกในการคิด การพูด การกระทำ การออกความเห็นในการทำงานใดๆ ด้วยความมั่นใจ อดอาจพียงผาย ไม่มีความลังเล หรือหวั่นวิตกในความสามารถของตน

1.3 ความเป็นผู้นำ หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลที่แสดงถึงความสามารถในการโน้มน้าวจิตใจบุคคลอื่น ให้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงาน จนบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีความเสียสละ ไม่ลำเอียง ไม่มุ่งทำลายผู้อื่น

1.4 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การแสดงออกในลักษณะของการปฏิบัติตนที่ตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งต่อหน้าและลับหลัง มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำความผิด

1.5 ความตั้งใจ หมายถึง ความมุ่งมั่นที่ผลักดันให้บุคคลเพียรพยายามประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความสนใจ เต็มใจอย่างสม่ำเสมอ มีการวางแผนล่วงหน้าก่อนลงมือทำ เพื่อให้การงานนั้นบรรลุตามจุดหมายที่ตั้งไว้

1.6 ความอดทน หมายถึง ความสามารถของร่างกาย ความคิด และจิตใจ ที่จะทนต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ โดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคใด ๆ หมั่นออกกำลังกายให้ร่างกายแข็งแรง มีจิตใจที่เข้มแข็ง บังคับตนเองเมื่อเกิดความเหนื่อยอ่อนและเกียจคร้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ การมีวินัยในตนเองสามารถวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้เฉลี่ยสะสมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 ตั้งแต่เข้าศึกษาจนถึงภาคเรียน 1 ปีการศึกษา 2546

3. อาชีพผู้ประกอบการ หมายถึง งานที่ผู้ประกอบการทำเป็นหลักเพื่อหารายได้ โดยยึดถืออาชีพของหัวหน้าครอบครัวเป็นสำคัญ และใช้เกณฑ์การแบ่งอาชีพตามประเภทองค์กร แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มอาชีพ ดังนี้

3.1 อาชีพรับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ หมายถึง การทำงานเป็นข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานของรัฐ และพนักงานของรัฐวิสาหกิจ

3.2 อาชีพรับจ้าง หมายถึง การทำงานเป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม หรือในสถานประกอบการ และรับจ้างอื่น ๆ เช่น กรรมกรก่อสร้าง คนขับรถรับจ้าง ลูกจ้างทำไร่ทำนา ทำสวน เป็นต้น

3.3 อาชีพส่วนตัว หมายถึง การเป็นเจ้าของกิจการ การประกอบอาชีพส่วนตัวทั้งในด้านการขายสินค้า การบริการ เกษตรกรรม และอื่น ๆ

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปีที่ 5 และชั้นปีที่ 6 เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546

5. เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาที่ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี นครนายก ตรัง ระยอง และสระแก้ว